

Reactie van het FI op het KNAW-rapport, opgesteld door Marja van den Heuvel-Panhuizen en Jan van Maanen in overleg met het PO-team van het FI

uitgesproken tijdens de NVORWO-discussie over het KNAW-advies
Utrecht, 10 november 2009

Het FI is blij met het rapport, en heeft waardering voor het werk dat de commissie en de KNAW verricht hebben. Veel van de conclusies zijn ons uit het hart gegrepen, en aan de uitvoering van de meeste aanbevelingen zullen we graag onze bijdrage leveren. We zullen enige precisering aanbrenge en ook wat vraagtekens plaatsen.

We beginnen met een historische kanttekening, een opmerking vooraf en geen reactie op het rapport. In Vlaanderen en Nederland verschijnen sinds de zestiende eeuw rekenboeken. Uitgevers en auteurs hebben zich altijd op de markt gericht. Niemand schreef voor wat er wel of niet in het onderwijs gebruikt mocht worden. En gelukkig is het tot op de dag van vandaag zo gebleven.

Ook het FI heeft zorgen over de toekomst van ons rekenen. Het schriftelijk rekenen kan veel beter als we meer aandacht besteden aan het noteren van rekenstappen. Onze grootste zorg is dat er te weinig wiskunde in het rekenonderwijs op de basisschool zit. Kinderen moeten bij het rekenen ook leren denken en redeneren. De rekenboeken zouden meer aandacht moeten besteden aan het probleemoplossen. Hiermee sluiten we graag aan bij het inzicht van de commissie "Vooral de hogere-orde-doelen vragen om een goede invulling."

De internationale vergelijking

De TIMSS-tabel in het rapport is maar voor één uitleg vatbaar: Nederlandse kinderen rekenen goed. Het is beter geweest, akkoord, en het moet en kan ook weer beter, ook dat onderschrijven we. Maar zoals het cijfer 8 aangeeft dat een leerling goed werk gedaan heeft, zo laat TIMSS zien dat kinderen goed rekenen. Dat is nog duidelijker als we niet de TIMSS-tabel voor Mathematics gebruiken, maar voor Number, want dat correspondeert met ons Rekenen.

In hoofdstuk 6 gaat het over de leerkrachten en toekomstige leerkrachten. Volgens ons heeft de onzekerheid in basisschoolteams over de juiste aanpak en inhoud van het rekenonderwijs een negatieve uitwerking. Leerkrachten zijn geïnspireerd en willen hun leerlingen het beste leveren. Maar de discussies hebben ze onzeker gemaakt. Het rapport kan bijdragen aan nieuwe duidelijkheid als we het eens kunnen worden over een aantal voornemens. Het FI wil daar graag aan meewerken. We noemen het voorbeeld van automatiseren naar efficiënte algoritmen. Heel goed. Maar breng op weg ernaartoe wel begrip aan. (85)

Er is, zegt het rapport, geen verschil tussen de effecten van de traditionele en realistische didactiek. Wel zijn er grote verschillen tussen de resultaten van de rekenboeken, zowel de traditionele als de realistische. We weten uit de eerste drie Periodieke Peilingen hoe de verschillen binnen de traditionele rekenboeken liggen. De belangrijkste methode met nadruk op alleen cijferen (Naar Zelfstandig Rekenen) legt het af tegen de traditionele methode Nieuw Rekenen, die ook hoofdrekenen en handig rekenen meenam. De twee grootste realistische rekenmethodes uit die periode, Wereld In Getallen (WIG) en PlusPunt (PP), scoorden eveneens hoger dan Naar Zelfstandig Rekenen.

Is het rapport voldoende op de toekomst gericht? Wie de internationale ontwikkelingen volgt (of vormgeeft) weet dat het onderwijs, of het nu opereren voor chirurgen of vmbo-aardrijkskunde is, steeds meer binnen Serious Games vorm krijgt. We voorspellen dat de

keuze binnenkort zal zijn: nemen we nog een rekenboek of nemen we de Game? De markt biedt aan en de scholen kiezen. Het rapport beveelt aan onderzoek te doen naar informatietechnologie in het rekenonderwijs. Wij bevelen aan om hierbij de Games grote aandacht te geven, en zijn hiermee reeds begonnen.

Al langer dan de pabo bestaat zijn er zorgen over het rekenniveau van aanstaande leerkrachten basisonderwijs. Dit probleem is de laatste jaren verergerd door de groeiende instroom van mbo'ers en het handhaven van een zeer lage norm op de verplichte rekentoets in het eerste jaar. In de loop van de pabo-opleiding belemmeren zaken als een tekortschietend aantal contacturen en het ontbreken van vakspecifieke stagebegeleiding dat aanstaande leerkrachten voldoende worden toegerust op het gebied van rekenen-wiskunde. Deze problemen worden in het rapport adequaat geanalyseerd en benoemd. Er is op deze punten nog veel werk te doen.

We beschouwen dit rapport als een afsluiting en tegelijk als een startpunt. We hopen dat het een startpunt voor constructieve discussie zal zijn. Het FI zal daaraan graag meedoen. We bedanken de commissie graag voor deze kans, en voor de inspiratie om verder te werken aan goed rekenonderwijs voor onze leerlingen. Om hen gaat het.